

[Jørgen Peder Hansen.]

også en side østpå, og forudsætningerne tilbage i tiden var jo helt anderledes. Der var kold krig, og jeg tror godt, at vi kan gøre op i dag — i hvert fald er det et synspunkt, jeg har — at Sovjetunionen på det tidspunkt vel nok kunne anvende den kolde krig, skal vi sige for at opbygge et meget nært forhold, man kan måske sige styrende forhold, over for østlandene. Det havde man brug for dengang. Senere — det er det, jeg synes er det væsentlige og det glædelige i hele udviklingen — er vi jo kommet frem til en forståelse mellem Sovjetunionen og USA som forudsætning for, baggrund for, at noget har kunnet ske.

Det afslører en dybtgående politisk-arkæologisk interesse, når hr. Gert Petersen både trækker Churchill ud af stalden og nævner forbundskansler Adenauers indstilling til tingene. Jeg ved da godt, at han har sagt disse ting, salig hr. Adenauer, nemlig „ingensinde to tyske stater“ osv., men — og det var jo også hr. Gert Petersens synspunkt — den tyske befolkning skulle være blevet klogere. Jeg regner med, at det er en forglemmelse, når hr. Gert Petersen ikke nævner, at der jo også er sket noget andet i Tyskland, nemlig at Brandt er kansler i Tyskland, og at han har brugt hele denne baggrund til at formulere en storslået politik, som har bragt os mange skridt videre her i Europa, og som vi kan glæde os over præcis i dag.

Knud Østergaard: Jeg talte i mit første indlæg en hel del om den offentlige mening, og måske har man i nogen grad misforstået det, jeg ved det ikke, men jeg har den grundopfattelse om udenrigspolitik, at den skabes i menneskers sind, og hvis der bliver for stor forskel imellem disse grupper af mennesker og dem, der er sat til at lede dem, så er det menneskenes synspunkt, der får lederens synspunkt til at skifte. Derfor er det helt afgørende før de forhandlinger, som vi skal ind i, når vi føler, at der er skabt én offentlig mening i Amerikas Forenede Stater og én offentlig mening i Europa, som begge vanskeliggør de forhandlinger, vi skal indlede, at vi da søger at bruge de midler, som skal til for at nå nogle resultater gennem forhandlinger.

Når jeg talte om Biafra og Sudan, så var

det ikke for at parallelisere, det tror jeg også nok udenrigsministeren forstod, men det var for at fortælle, at der var områder, som igennem perioder havde været genstand for myrderier og krige, uden at verdensopinionen havde reageret. (*Udenrigsministeren* [K. B. Andersen]: Ikke angående Biafra!). Det varede mange måneder, inden verdensopinionen reagerede, også i Biafra. Derfor var det altså, jeg paralleliserede over til Vietnam og sagde: når nu Amerika er ude af Vietnam, er verdensopinionen så en faktor i Vietnam? Sådan skal det forstås, og sådan skal det også forstås, når jeg taler om at skabe hos den amerikanske befolkning, hos den vesteuropæiske befolkning og hos den danske befolkning en forståelse for betydningen af de forhandlinger, som vi går ind i, og skabe en baggrund for dem, der skal føre disse forhandlinger.

Jeg ønsker ikke, at statsministeren skal stå op på talerstolen og give undskyldninger for udtalelser, som han har fremsat; dem har han fremsat i sin gode ret og for egen regning. Jeg ønsker ikke at diskutere fortid på punkter her, hvor vi måske er uenige, hvor jeg måske kunne fremdrage nogle af statsministerens kolleger, som jeg også er uenig med. Det, som jeg har ønsket at diskutere med statsministeren og med udenrigsministeren, er: hvad kan vi gøre i den situation, vi er i nu, og hvad bør vi gøre? Og i så henseende var, det må jeg desværre beklage, efter min opfattelse såvel udenrigsministerens som statsministerens svar ikke tilstrækkelige.

Jeg mener, at statsministeren har et ansvar for den offentlige mening. Det har udenrigsministeren også. Vi har tilbudt vor bistand. Man har et ansvar for at gøre, hvad der er menneskeligt muligt for at skabe forståelse for de forhandlinger, som vi går ind i, og dertil hører et statsministerinitiativ og udenrigsministerinitiativ, også i form af de besøg, som jeg talte om.

Jeg kan godt sige det rent ud: hvis det er sådan, at man ikke bekræfter på denne talerstol under den debat, som vi har i dag, at udenrigsministeren og statsministeren agter at søge gennemført et besøg i Amerikas Forenede Stater, som er den naturlige modpart, vi skal forhandle med, ja, så mener jeg, det kan opfattes på to måder i den danske befolkning: enten at statsministeren og uden-